

Posudek oponenta na diplomovou práci Tomáše Zavadila „Vývoj trestního práva v 18. Století v našich zemích“, 87 stran textu

Oponovaná kvalifikační práce Tomáše Zavadila se věnuje historickému trestnímu právu, zejména hmotněprávním normám. Přestože z názvu práce by bylo možné presumovat, že půjde o kodexy 18. století, ve skutečnosti zahrnuje text období temna, osvícenství i zákoník doby předbřeznové. Jde o dobu v trestním právu a trestní politice státu převratnou, kdy dochází k zásadním koncepčním změnám. Z právního řádu se vydělují odvětvové kodexy trestního práva podle kritéria věcné působnosti, je opuštěno do té doby určující hledisko sociálního statusu. Místní působnost zákoníku se postupně rozšiřuje na celé území tzv. dědičných zemí. Vytváří se základní zásady rovnosti před zákonem v trestním právu, tj. o několik desetiletí dříve, než byl tento princip vtělen do právních předpisů soukromoprávních. Jde tedy o důležitou změnu, byť nejprve kodexy 18. století nebyly výlučné a nebylo a nebylo odlišeno hmotné a procesní právo.

Posuzovaná práce je rozčleněna na úvod, vlastní stať sestávající ze tří přibližně stejně rozsáhlých částí a závěr. V první části podává autor přehledový popis evoluce trestněprávních kodexů absolutismu (s. 8 – 22), ve druhé části (s. 23 – 63), která je nejrozsáhlejší, si všímá některých právních institutů obecné části trestního práva, jako je vymezení trestného činu, pokusu trestného činu, nutné obrany jako jedné z okolností vylučujících protiprávnost, promlčení, polehčujících a přitěžujících okolností a sankcí. V třetí části (s. 64 – 84) pak kolega Zavadil rozebírá dva vybrané delikty zvláštní části trestního práva – zločin usmrcení a zločin krádeže.

Forma práce je přiměřená typu kvalifikační práce, je psána spisovným jazykem. Student použil nejdůležitější z relevantních domácích literárních zdrojů a dotčených právních předpisů, jež jsou o problematice k dispozici. Snad by se však přeci jen, s ohledem na zkoumané období a právněhistorické téma diplomové práce, slušelo zabrousit i do literatury německojazyčné a do archivu, což by autorovi umožnilo zjistit reálnost závěrů dedukovaných z psaného práva v praxi. U Práv městských Království českého by bylo možné doporučit kolegovi Zavadilovi, aby použil nejnovější edici namísto edice Jirečkovy. Zvláště, když hlavním editorem byl vedoucí jeho práce. Tiskové a gramatické chyby nalezneme v textu spíše zřídka, např. hned v poznámce č. 1 na s. 5 se místo trestní píše o právu trestním. Za příliš popularizační, považuji zkracování názvu Práv městských Království českého na pouhé „Koldín“ (např. s. 63). Při odkazech v poznámkách pod čarou na dobové předpisy by se autor měl držet běžné formy citace obecně závazného normativního aktu. Pochválit lze naopak nadstandardní rozsah práce.

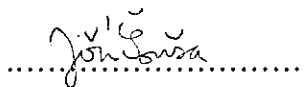
K práci mám některé výtky, zejména konceptuálního charakteru. Kupříkladu přespříliš široké časové rozkročení, kdy autor zahrnuje v podstatě všechny kodexy absolutismu od 17. do 19. století, u nichž najdeme řadu odlišností. Důsledkem onoho rozkročení je pak spíše deskriptivní charakter práce, bez výraznější vlastní analýzy. Práce zahrnuje např. i zákoník o zločinech a těžkých policejních přestupcích, aniž by si uvědomil, že trestní zákoník z roku 1852 byl formálně jeho novelizací a oddělení je tak nelogické. Student nikterak nevysvětlil důvody výběru zvolených právních institutů, o nichž pojednává. Pominul rovněž dostatečně zdůraznit některé klíčové změny ve vývoji trestního práva v tomto období, metamorfózy některých metanormativních elementů právního řádu – principů, definic, jako např. prosazení zásady *nullum crimen sine lege*, přiměřenosti zločinu a trestu, účelu trestního práva apod. Také v práci zcela absentuje rozbor hlavních využitých zdrojů poznání, nedozvíme se nic o uplatněných metodách ani o cílech práce. Pochválit lze třeba sledování odrazu právněfilozofických koncepcí (především Beccariových) na znění ustanovení osvícenských zákoníků.

Celkově lze říci, že se oponovaná práce vyznačuje vhodnou volbou tématu, vcelku přiměřenou strukturací i formální úpravou a zpracováním a odpovídá vysokým standardům, kladeným na kvalifikační práce z oboru právních dějin.

Práci navrhuji hodnotit známkou velmi dobře. Jako otázky k obhajobě navrhuji:

- a) Změny v nejdůležitějších principech trestního práva hmotného v kodexech 18. století.
- b) Polehčující a přitěžující okolnosti v Constitutio Criminalis Theresiana a ve Všeobecném zákoníku o zločinech a trestech na ně.

V Praze, dne 20. září 2015.

JUDr. Jiří Šouša, Ph.D.